

JAARVERSLAG 2015

VOEDSELBANKEN.NL

Voedselbanken: noodhulp in Nederland

1. Voorwoord	3
2. Onze organisatie	4
3. Doelstelling 1: Meer voedsel	5
a. Gerealiseerd in 2015	
b. Stijging aanbod	
c. Pakketten steeds beter gevuld	
d. Meer vers en vlees	
e. Verduurzaming	
4. Doelstelling 2: Voedselveiligheid Gerealiseerd in 2015	8
5. Doelstelling 3: Ondersteuning leden	9
6. Onze impact in een oogopslag	10
7. Vrijwilligers	12
8. Onze relaties	13
9. Financiën	15
10. Vooruitblik	16
Colofon	18

1. Voorwoord

In de missie en doelstellingen van voedselbanken staan zowel het helpen van de allerarmsten, als voedselverspilling tegen gaan, centraal. Ook in 2015 waren de voedselbanken hard nodig. Duizenden mensen maakten gebruik van de wekelijkse noodhulp.

Het bewustzijn over de massale voedselverspilling wereldwijd en ook zeker in Nederland groeide. Dit bleek gunstig voor ons. De hoeveelheid voedsel die wij landelijk ontvingen nam toe. Tientallen voedselbanken namen het certificaat voedselveilig in ontvangst. De professionalisering van de voedselbanken zette zich op diverse terreinen voort. En dat is hard nodig; jaarlijks worden inmiddels twee miljoen voedselpakketten gemaakt en uitgedeeld. De wens om onszelf op te heffen lijkt met het jaar minder realistisch.

2. Onze organisatie

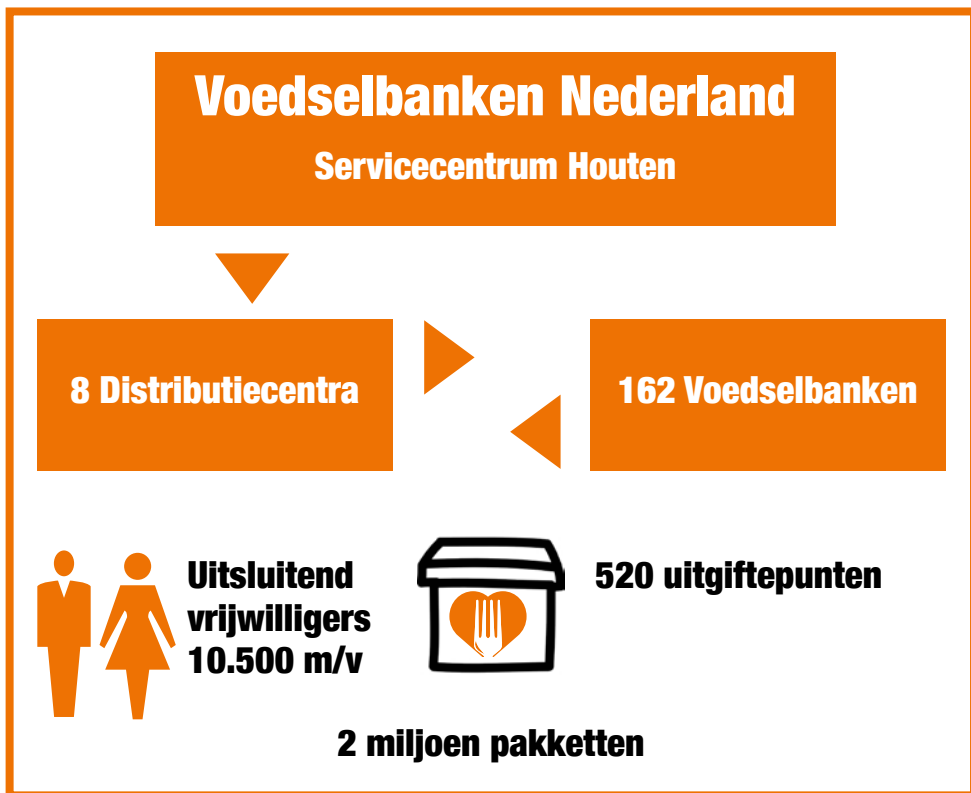
Het aantal voedselbanken nam in 2015 met vijf toe. In totaal zijn er per eind 2015 162 voedselbanken aangesloten bij de Vereniging van Nederlandse Voedselbanken. De Vereniging heeft een Servicecentrum in Houten.

Voedsel dat landelijk of regionaal is geworven, wordt verdeeld via één van de

8 distributie centra. Zij zorgen ervoor dat het voedsel eerlijk wordt verdeeld over de voedselbanken in de regio.

Alle werkzaamheden bij de voedselbanken worden gedaan door vrijwilligers. Niemand wordt betaald. De gehele organisatie bestaat uit tienduizendvijfhonderd (10.500) mensen.

Jaar	Aantal voedselbanken	Aantal uitgiftepunten	Aantal gemeenten
2013	146	475	
2014	157	510	
2015	162	520	387 (> 95%)

3. Doelstelling 1: Meer voedsel

Sinds de oprichting van de Vereniging in 2013 heeft het werven van meer voedsel de allerhoogste prioriteit. Het streven is om elke week zo'n 20 producten, zo veel mogelijk gezond, in een voedselpakket aan te bieden. Een voedselpakket is altijd bedoeld als aanvulling en nooit als compleet

menu voor een hele week. Als we in staat zijn om veel meer voedsel te werven, zou de strakke toelatingseis kunnen worden versoepeld. Daarmee zouden we in staat zijn om een groter aantal mensen dat in armoede en zelfs met honger leeft, te helpen.

Gerealiseerd in 2015

Stijging aanbod

De doelstelling om meer voedsel te werven is ruimschoots gerealiseerd. In 2015 werd landelijk bijna 2 maal zoveel consumenten eenheden geworven ten opzichte van voorgaand jaar. Belangrijke verklaringen hiervoor zijn:

- Succesvolle strategie om business partnerships af te sluiten met retailers en producenten. In september werd AH

als nieuwe business partner verwelkomt.

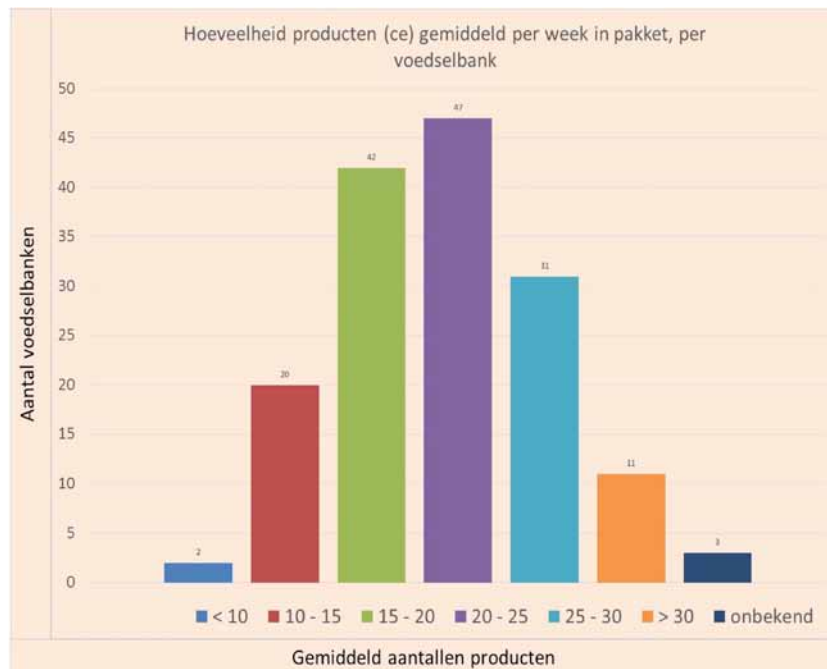
- Het aantal donaties van de drie business partners (Unilever, Friesland Campina en Albert Heijn) nam fors toe.
- Het aantal accounts dat het landelijke team voedselverwerving benadert, groeide in 2015 ook. Dit leidde tot een toename in zowel verse als lang houdbare producten.

- Dankzij de Russische handelsboycot ontvingen we ook in 2015 weer een grote hoeveelheid verse groente en fruit van diverse telers en veilinghuizen.
- De Regionale Omroepen organiseerden voor het derde jaar op rij enorme inzamelingsacties voor hun regio.

De opbrengsten, voedseldonaties ter waarde van €2,8 miljoen, worden niet vermeld in de landelijke cijfers, omdat de producten regionaal of lokaal bezorgd zijn.

- Elk jaar zijn er nieuwe organisaties die zich melden om een bijdrage te leveren, incidenteel of structureel. Zo ook in 2015.

Pakketten steeds beter gevuld

Het merendeel van de voedselbanken slaagt erin om wekelijks 20 consumenteneenheden of meer in een voedselpakket uit te reiken.

Meer vers en vlees

De samenwerking met supermarktketens heeft geleid tot een grote toename van verse producten in de pakketten. Het afgelopen jaar werden met succes testen georga-

niseerd om vlees op de THT datum in te vriezen, waarna deze met een termijn van 2 maanden gedistribueerd kunnen worden. Dit gebeurde in goed overleg met de NVWA.

De testen hebben al geleid tot meer vlees in voedselpakketten.

Verduurzaming

In januari opende soeprestaurant Soupalicious haar deuren in Amsterdam. Voor elke kop soep die men daar verkoopt, wordt ook een liter soep, Souprise, gemaakt. Deze wordt ingevroren ten behoeve van klanten van de voedselbanken.

St. Manna-Schermer levert gratis ingrediënten aan Souprise. Vrijwilligers van Manna rapen hiertoe achtergebleven groente van het land of sorteren groenten met afwijkende formaten uit. Het project is een pilot, mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Bij bewezen succes breidt dit concept zich de komende jaren uit over meerdere

Medewerkers Soupalicious Amsterdam bereiden de soep voor.

gebieden in Nederland. De pilot past in de strategie van de voedselbanken om voedselverspilling ook op innovatieve wijze tegen te gaan.

4. Doelstelling 2: Voedselveiligheid

De doelstelling van het team voedselveiligheid werd bij aanvang van het project in het voorjaar van 2013 gedefinieerd: alle aangesloten voedselbanken 'groen' per ultimo 2015. Destijds werd geen rekening gehouden met een toename van het aantal voedselbanken. In de periode 2013-2015 steeg het aantal voedselbanken van 137 met 25 naar 162.

Voornamelijk vanwege deze groei is de oorspronkelijke doelstelling niet helemaal gerealiseerd. De aangepaste doelstelling van het team voedselveiligheid is nu, dat voor de zomer 2016 alle voedselbanken voedselveilig zijn.

Vertegenwoordigers van de onafhankelijke keuringsbureaus Sensz BV en de Houwers

Gerealiseerd in 2015

<i>Status 31.12.2015</i>	<i>aantal</i>
Aantal voedselbanken ingeschreven voor project voedselveiligheid	160
Aantal voedselbanken voedselveilig	120
Waarvan distributiecentrum	8

Groep voeren de inspecties uit. Als richtlijn gebruiken zij het Handboek Voedselveiligheid dat in 2015 in samenwerking met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) werd geactualiseerd. Het team Voedselveiligheid slaagt er in 99% van de gevallen in om vragen van de leden binnen 24 uur te beantwoorden.

Gemiddeld ontvangt de NVWA 2 klachten per maand over de 162 voedselbanken op een totaal van 2 miljoen voedselpakketten per jaar.

Veertien voedselbanken deden een beroep op het Investeringsfonds Voedselveiligheid van Voedselbanken Nederland. Alle aanvragers kregen het gehele of een gedeelte van het aangevraagde bedrag uitgekeerd.

Alewijn, 79 jaar en oudste vrijwilligers bij VB Oss, portioneert kaas in de HACCP ruimte

5. Doelstelling 3: Ondersteuning leden

Voedselbanken Nederland had in 2015 als derde doel, de leden te ondersteunen waar nodig en wenselijk. Het team voedselverwerwers organiseerde op diverse plaatsen in het land workshops met als thema "Word een succesvol voedselverwerker". De opkomst was met ruim 90 deelnemers hoog. Succesvolle cases en ervaringen zijn vastgelegd in het Inspiratieboek Voedselvererving. Deze zijn te downloaden op de website van voedselbankennederland.nl. Het team voedselveiligheid organiseerde met grote regelmaat de cursus "Handboek voedselveiligheid in praktijk". In 2015 namen tientallen vrijwilligers uit het hele land hieraan deel.

Er werd een webapplicatie voedselveiligheid ontwikkeld, waar vrijwilligers hun

kennis online konden checken. Ruim 1000 vrijwilligers testten hun kennis en slaagden voor de test.

Er werd een workshop Fondsenwerving verzorgd tijdens één van de Algemene Ledenvergaderingen.

Het aantal infobulletins en promotiematerialen dat beschikbaar is voor de voedselbanken, nam in 2015 verder toe. Via de MEE-deler, magazine voor de voedselbanken en social media, werden best practices en successen gedeeld. Er werden bovendien twee campagnes voor social media ontwikkeld, die door diverse voedselbanken werden gebruikt. Ruim 30 vrijwilligers namen deel aan een mediatraining.

Veel belangstelling voor de diverse trainingen en workshops voor vrijwilligers

6. Onze impact in een oogopslag

Op 31.12.2015 hielpen de voedselbanken **88.000** klanten.

Ruim **34.000** klanten zijn jonger dan 18 jaar.

25 % van de klanten is binnen 3 maanden weer weg

2 miljoen voedselpakketten uitgedeeld. Geschatte waarde **€ 40-80 miljoen**, voor de klanten gratis

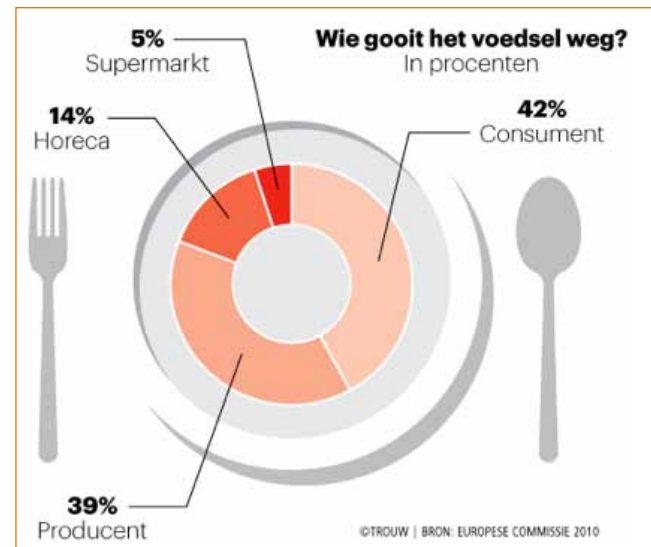
Gemiddeld **≥ 20** producten in een voedselpakket. Steeds vaker ook **vers**

De kosten van een voedselpakket bedragen ongeveer **€ 3,50**. Dat zijn kosten voor energie, transport, huur, verzekeringen etc.

Jaarlijks wordt in Nederland ter waarde van **€ 5 miljard** aan eten weggegooid

(©Trouw)

Voedselbanken zamelen **0.2-0.3 %** van deze verspilling in (als % van totale waarde van verspilling)

Al het werk wordt gedaan door **10.500** vrijwilligers. **€0** salaris-kosten

162 voedselbanken, **8** distributiecentra, **1** landelijk servicecentrum

VOEDSELBANKEN.NL

Kosten eigen fondsenwerving bedragen **1 %** van alle geworven gelden. Baten uit eigen fondsenwerving **€ 1,8 miljoen**.

Vertegenwoordigd in **> 95%** van alle Nederlandse gemeenten

7. Vrijwilligers

Al het werk bij de voedselbanken, dus ook bestuurlijke taken, wordt gedaan door vrijwilligers. In totaal waren er 10.500 actief. Bij Voedselbanken Nederland zijn 76 vrijwilligers aangesloten.

Eind 2015 stonden er bij Voedselbanken Nederland 20 vacatures open. Ook in 2015 bleek, dat zowel landelijk als lokaal, nieuwe type vacatures ontstaan. Het blijkt vooral moeilijk om vrijwilligers te vinden voor

leidinggevende, beleidsvoorbereidende en coördinerende functies. Voedselbanken Nederland ging een samenwerking aan met Rijnconsult. In eerste instantie werden recruiters aangesteld, die als taak kregen een nieuwe werving strategie te ontwikkelen en nieuwe wervingskanalen te ontginnen. Als de aanpak voor Voedselbanken Nederland een succes blijkt, zal deze worden uitgebreid naar de 8 distributiecentra en de voedselbanken.

8. Onze relaties in 2015

Ook in 2015 ontving Voedselbanken Nederland de steun van heel veel bedrijven, organisaties en particulieren. In onderstaand overzicht staat een groot aantal partijen genoemd, die ons op landelijk niveau gesteund hebben. Daarnaast zijn er nog enorm veel bedrijven, die bij ons niet

expliciet bekend zijn, omdat zij de voedselbanken lokaal zeer goed ondersteunen. Hoewel we de lijst zorgvuldig hebben samengesteld, zouden we een enkeling vergeten kunnen zijn. Waarvoor bij deze onze verontschuldigen.

Business partners

Albert Heijn
Friesland Campina
Unilever

Donateurs voedsel

(betreft organisaties die voedsel doneerden aan Voedselbanken Nederland)

ABN-AMRO
Aldi
Alpro
Arla
Aviko
Big Bird media
Bonduelle
Coop
CRM Consultants
DEEN
Dirk
Douwe Egberts
Dr. Oetker
Ekoplaza
Fruitmasters
Hak
Heinz
Herman den Blijker
Hero
Holland Dairy Star
Hoogvliet

Donateurs giften

(betreft organisaties die geld doneerden aan Voedselbanken Nederland)

Nationale Postcode Loterij
ABN Amro
Adessium
Anton Jurgens Fonds
Beterbio
Stichting Dioraphte
Dirk van den Broek (Detail Result)
Stichting van den Santheuvel,
Sobbe
Groupon
KPMG
Kansfonds
Lamexfoods
Lidl
Menzis
Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
NCRV Ledenvereniging
Nuon
Oranjefonds

Overige bijdragen

(betreft organisaties die gratis diensten of diensten/materialen tegen sterk gereduceerd tarief aanboden)

BMC
CM
Combinex
FCB
Finext
Fresh Forward
GB Business Solutions
Greenchoice
Luba Uitzendbureau
NRC Handelsblad
Profound
Regionale Omroepen
Rijnconsult
SMS-Intermediair
Social Embassy
TCC
2Twintig
Unit4 Multivers
Van den Berg Drukkerij
Vanvondelxt

Donateurs voedsel**Donateurs giften****Overige bijdragen**

Intersnack	Alle Particuliere donateurs	
Jumbo	Peter Verschuren, auteur	
Kelloggs	Genadebrood	
Lassie	Q-Music	
Lidl	De Ridderlijke Duitse	
Lions clubs	Orde (RDO) Balije van	
Makro	Utrecht	
Nestlé	Sky Radio	
Pepsico	Sonja Bakker	
Plus	Split-a-Gift	
Regionale Omroepen	Tastemakers	
San Wah Food	Uitgeverij Marmer	
Van Schothorst Foods		
Schouw		
SKK supermarkten		
Sligro		
Soupalicious		
Starcuisine		
Stegeman		
Suez		
TempoTeam		
Telers		
Stichting Landzijde		
Stichting Manna-werk- groep Schermer		
Visgilde		
Vriendentuinen		
Zwanenberg		
Divers partijen die anoniem willen blijven	Diverse partijen die anoniem willen blijven	

Samenwerkingsverbanden

St. Jarige Job
VU
Alliantie Verduurzaming Voedsel
Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Ministerie van Economische Zaken

9. Een goed jaar voor het team Financiën

Het team Financiën werd uitgebreid met een aantal vrijwilligers. Het bedrijf Finext bood zijn hulp aan en levert professionals die op vrijwillige basis de financiële administratie bijhouden. Hierdoor konden wij een forse stap maken in het professionaliseren van onze financiële administratie. Er werden diverse administratieve procedures opgezet en verder uitgewerkt. Zodra het team Financiën compleet is, zal er ook een format worden opgesteld en voorgesteld aan de leden voor de jaarcijfers van de aangesloten voedselbanken.

De Algemene Ledenvergadering (ALV) beslist jaarlijks over de besteding van de middelen. Daarbij wordt zorgvuldig overwogen welk deel direct naar de voedselbanken en regionale distributiecentra (RDC's) gaat als bijdrage voor hun exploitatie financiering en welk deel voor andere bestemmingen gereserveerd wordt. In 2015 waren deze andere bestemmingen:

- **Calamiteitenreserve**

Deze reserve is bestemd om direct maatregelen te kunnen nemen indien zich een calamiteit voordoet bij een van de regionale distributiecentra. Hiertoe is een apart reglement door de ALV vastgesteld.

- **Reserve Investerings Voedselveiligheid**

Voedselbanken en RDC's kunnen een verzoek tot een financiële

bijdrage indienen om een investering ten behoeve van voedselveiligheid mogelijk te maken. Hiertoe is ook een apart reglement door de ALV vastgesteld.

- **Algemene Reserve**

Deze reserve is ter vrije besteding, door de ALV vast te stellen waarbij de ALV eerder heeft besloten om hier een reserve aan te houden van minimaal anderhalf maal de kosten voor beheer en administratie van de Vereniging.

- **Projectreserve**

Deze reserve is gevormd om ad hoc projecten en ondersteuning te kunnen bieden aan Voedselbanken en Regionale Distributiecentra voor bijzondere (investerings-)projecten, alsook bij de Vereniging. Dit alles op basis van een specifiek bestuursbesluit.

- **Uitkeringsreserve voedselbanken en distributiecentra**

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse uitkeringen aan de voedselbanken zo stabiel als mogelijk te houden en de uitkeringen aan Distributiecentra, waarmee een overeenkomst is gesloten mogelijk te maken.

- **Bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en Distributiecentra.**

Als laatste is een reserve gevormd om indien nodig ondersteuning te kunnen bieden aan Voedselbanken

en Distributiecentra ten behoeve van de dekking van exploitatiekosten en/of (bijzondere) investeringen. Hiertoe is eveneens een apart, door de ALV vastgesteld reglement.

De reserves zijn verhoogd met een bedrag van ongeveer € 500.000.

Het Ministerie van SZW stelde ons ook in 2015, onder voorwaarde, een subsidiebedrag ter hoogte van €350.000 beschikbaar. Deze subsidie is bestemd om de uitbreiding van verduurzaming van groenten tot diepgevroren (maaltijd)soepen voor voedselbank klanten) naar andere steden te onderzoeken. Tevens kan dankzij deze bijdrage onderzocht worden in hoeverre brood (het meest verspilde product in Nederland) kan worden verduurzaamd tot langhoudbare producten.

Het resultaat steeg met 11% tot een bedrag van ruim € 185.000. Dit kwam mede tot stand door de stijging van de inkomsten dankzij de prachtige bijdrage van

Lidl. Klanten van de Lidl doneerden hun statiegeld aan de voedselbanken hetgeen in 2015 €400.000 opleverde.

Ook in 2015 mochten we rekenen op donaties van een groot aantal bedrijven, Stichtingen en particulieren. Een compleet overzicht staat vermeld op de pagina's 14 en 15. Van de Nationale Postcode Loterij ontvingen we, als beneficiënt, een donatie van €500.000. De bijdrage van Stichting Adessium voor het jaar 2015 is in goed overleg terug gebracht met € 145.000 voor dit jaar, omdat wij niet meer nodig bleken te hebben. Het totale toegezegde bedrag van Adessium voor het project voedselveiligheid blijft onverminderd in totaal € 650.000.

Ons donateur bestand liep evenals voorgaande jaren terug. Het per november 2014 nieuw benoemde bestuurslid fondsenwerving heeft donateurs werven als aandachtspunt in haar strategie opgenomen.

10. Vooruitblik

De prioriteiten van Voedselbanken Nederland zullen in 2016 weinig anders zijn dan in afgelopen jaren. Het werven van meer en goed voedsel blijft onze grootste punt van aandacht. Immers, als we 'teveel' voedsel werven kunnen we overwegen de toelatingscriteria te wijzigen en daarmee meer mensen toe te laten. Een toename in de hoeveelheid voedsel die we landelijk werven, zal gevolg hebben voor de benodigde hoeveelheid koel- en vriescapaciteit. In 2015 werd een logistiek onderzoek gestart om de huidige capaciteit goed in beeld te brengen en even-

tuele aanpassingen en uitbreiding te beschrijven. Begin 2016 verwachten we de resultaten. We zullen daarnaast ook met elkaar bedenken, hoe we overige logistieke en financiële consequenties van meer voedsel met elkaar opvangen. Ook zal in de eerste helft van 2016 een besluit worden genomen over de invoering van één logistiek- en voorraadbeheersysteem op alle acht de distributiecentra. De invoering hiervan is een belangrijke stap om een eerlijke voedselverdeling over alle voedselbanken mogelijk te maken.

Logistiek: steeds belangrijker bij voedselbanken

11. Colofon

Bronnen:

Rijksoverheid, WUR, Nieuwsbrieven en jaarverslag Voedselbanken Nederland

Tekst en eindredactie:

Pien de Ruig, bestuurslid Communicatie

Foto's:

Diverse voedselbanken

Vormgeving:

Walter Luykenaar

© Vereniging Voedselbanken Nederland
Meidoornkade 22, 3992 AE Houten
E-mail: pienderuig@voedselbankennederland.nl
www.voedselbankennederland.nl

Overname van artikelen in andere publicaties is toegestaan.
Vermelding van de bron wordt daarbij op prijs gesteld.

René Froger, enthousiast ambassadeur van de voedselbanken in Nederland.

